მოსახლეობის სოციალური დაცვის სისტემის ეფექტურობის ამაღლების საერთაშორისო გამოცდილება

The International Experience of Increasing the Effectiveness of the Social Welfare System of the Population

ქეთევან მდინარაძე - ეკონომიკის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
თბილისის ღია უნივერსიტეტი
ეკა აბესაძე - ეკონომიკის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
თბილისის ღია უნივერსიტეტი
ნინო ლაზვიაშვილი - ეკონომიკის დოქტორი, პროფესორი
თბილისის ღია უნივერსიტეტი
Ketevan Mdinaradze – PhD of Economics, Associate Professor,
Tbilisi Open University
Eka Abesadze – PhD of Economics, Associate Professor,
Tbilisi Open University
Nino Lazviashvili – PhD of Economics, Professor,
Tbilisi Open University

რეზიუმე: თანამედროვე ეტაპზე არსებითად აქტუალურია მოსახლეობის სოციალური უზრუნველყოფის საკითხები, როგორც სახელმწიფოს სოციალური პოლიტიკის განუყოფელი ნაწილი.

სოციალური დაცვა გულისხმობს სახელმწიფოს პოლიტიკას, უზრუნველყოს ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური უფლებები და გარანტიები, მიუხედავად მისი საცხოვრებელი ადგილისა, ეროვნებისა, სქესისა, ასაკისა და სხვა მახასიათებლებისა.

მსოფლიო პრაქტიკაში ჩამოყალიბებულია და მოქმედებს სოციალური დაცვის სისტემის მრავალრიცხოვანი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა, როგორიცაა: 1.მოსახლეობის შემოსავლების ინდექსაცია; 2.სოციალური ინფრასტრუქტურის უზრუნველყოფა სახელმწიფო სტანდარტებისა და ნორმატივების დახმარებით; 3.სოციალური შეღავათების დაწესება; 4.სამომხმარებლო ფასების სახელმწიფო რეგულირება; 5.სოციალურ-შრომითი საკანონმდებლო ნორმების მოქმედება; 6.მოსახლეობის შრომისუუნარო კატეგორიის სახელმწიფო უზრუნველყოფა; 7.აუცილებელი სოციალური დაზღვევა და სხვ.

თუმცა, რამდენადაც ქვეყნები განსხვავდებიან სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობით, შესაბამისად, სხვადასხვა ქვეყანაში სიღარიბის დაძლევის ერთიანი, განზოგადებული მიდგომა ვერ იქნება ეფექტური. როგორც საერთაშორისო გამოცდილების ანალიზი გვიჩვენებს, სიღარიბის პრობლემის დაძლევა შესაძლებელი გახდება მოსახლეობის ღარიბი ფენების საჭიროებების, შესაძლებლობების გამოვლენით და სოციალურ პროექტებში მათი მონაწილეობით.
საკვანძო სიტყვები: სიღარიბე, სოციალური უზრუნველყოფა, ღარიბი მოსახლეობა

Abstract: In the article it is noted that modern goals of any society is considered vital to ensure social stability. Thus, governments in many countries around the world, not only to ensure economic growth, but also pay special attention to the fair distribution among the members of the society. Such measures improve the efficiency of social welfare of the population.

The study emphasized that social protection is one of the important functions of any state as a constituent element of social policy. The basis for developing programs to raise incomes and the standard of living of families classified as poor is to determine their composition and identify the causes of a difficult financial situation, as well as the economic possibilities of society, therefore, in principle, there can be no unified approaches to solving these problems in large differences in the level of socio-economic development.

According to the conclusions of the United Nations, it is necessary to implement macroeconomic policy taking into consideration the needs of the poor population and also with their participation.

Key Words: poverty, social welfare, poor population

შესავალი: შესავალი: დღეს სოციალურ-ეკონომიკური უთანასწორობა დამახასიათებელია ნებისმიერი საზოგადოებისათვის, მიუხედავად სოციალური წყობის განსხვავებისა. შესაბამისად, მსოფლიო ცივილიზაცია მიისწრაფის სოციალური თანასწორობის უზრუნველყოფისაკენ. ბევრ ქვეყანაში ხელისუფლების ძალისხმევა მიმართულია არა მხოლოდ ეკონომიკური ზრდის მიღწევაზე, არამედ შემოსავლების სამართლიან გადანაწილებასა და სოციალური დაცვის

სისტემის ეფექტურობის გაძლიერებაზე. მოსახლეობის სოციალური დაცვა, როგორც სოციალური პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილი, სახელმწიფოს განსახკუთრებულ ფუნქციას წარმოადგენს.

ამჟამად არსებული სოციალური დაცვის სისტემა ჯეროვნად ვერ პასუხობს საზოგადოების ინტერესებს. ამ მხრივ საინტერესოა განვითარებულ ქვეყნებში უკვე დაგროვილი გამოცდილების შესწავლა და მათი პოლიტიკის უახლესი ტენდენციების გაანალიზება.

უნდა აღინიშნოს, რომ სიღარიბე მრავალმხრივი მოვლენაა, რომელსაც არა მხოლოდ წმინდა ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური, არამედ ფსიქოლოგიური და მორალური ასპექტები აქვს.

ძირითადი ტექსტი. ღარიბი მოსახლეობის შემოსავლებისა და ცხოვრების დონის ამაღლების პროგრამების შემუშავებას საფუძვლად უდევს საზოგადოების ეკონომიკური შესაძლებლობების იდენტიფიცირება. შესაბამისად, ვერ იქნება ერთიანი მიდგომა აღნიშნული პრობლემის გადასაჭრელად მნიშვნელოვნად განსხვავებული სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დონის ქვეყნებისათვის.

განვითარებული ქვეყნებისათვის სიღარიბის მიზეზი არის შემოსავლების არათანაბარი გადანაწილება და არა ღირსეული ცხოვრებისათვის აუცილებელი საქონლისა და მომსახურების ნაკლებობა, რაც შეინიშნება განვითარებად ქვეყნებში.

სიღარიბის დაძლევა და მინიმალური შემოსავლის მიღების უფლების უზრუნველყოფა წარმოადგენს ევროპის წამყვანი ქვეყნების დეკლარირებულ მიზანს. 60-იანი წლებიდან განვითაებულ ქვეყნებში მიიღეს მრავალი საკანონმდებლო აქტი მინიმალური შემოსავლის მიღების გარანტიების შესახებ. დაწესებულია მინიმალური გარანტირებული შემოსავლის ოდენობა ან პირველადი მოხმარების საქონლისა და მომსახურების ქალათის ღირებულების საფუძველზე ან კანონით განსაზღვრული მინიმალური ხელფასის მიმართ ფიქსირებული ოდენობით.

გერმანიაში, საფრანგეთში, ბრიტანეთში, ირლანდიაში, ლუქსემბურგში ფონდები, საიდანაც გაიცემა შემწეობები, იქმნება სახელმწიფოს მიერ, სხვა ქვეყნებში - სახელმწიფოსა და

ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების მიერ სხვადასხვა პროპორციით. (მაგალითად, ნიდერლანდებში ამ მიზნებისთვის გაწეული ხარჯების 90 პროცენტი ფინანსდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, დანიაში და ბელგიაში - 50 პროცენტი). შემწეობები გაიცემა საჭიროებების შესწავლის შემდგომ, რომელიც ითვალისწინებს ოჯახის ყველა შემოსავალს, უძრავი და მოძრავი ქონების ღირებულებას. არსანიშნავია, რომ მთელ რიგ ქვეყნებში გაითვალისწინება ოჯახის უფროსის სრული შემოსავალი, ხოლო ოჯახის დანარჩენი წევრების შემოსავლები - ნაწილობრივ. ზოგიერთ ქვეყანაში ოჯახის შემოსავლებს აკლდება ბავშვებზე გაცემული შემწეობები, ალიმენტები ან შემწეობები გაცემული საცხოვრისზე. [11]

ოჯახის მინიმალური შემოსავლის ოდენობა დამოკიდებულია საჭიროების მქონე პირის სოციალურ-დემოგრაფიულ მახასიათებლებზე (ასაკი, შრომისუნარიანობა, ოჯახის შემადგენლობა) და შეადგენს საშუალო ანაზღაურების 20-40 პროცენტს.

საფრანგეთში, ლუქსემბურგში, ესპანეთში, ნიდერლანდებში და პორტუგალიაში არსებობს სახელმწიფოს მიერ დადგენილი ხალფასის მინიმალური განაკვეთი, ბელგიაში და საბერძნეთში ხელფასის მინიმალური განაკვეთები განისაზღვრება ეროვნული შეთანხმებით. დანიაში, გერმანიაში და ბრიტანეთში მოქმედებს ხელფასის მინიმალური განაკვეთის რეგულირების დეცენტრალიზებული სისტემა ეკონომიკის სხვადასხვა დარგების შესაბამისად. ლუქსემბურგში და საბერძნეთში გაითვალისწინება მომუშავის ოჯახური მდგომარეობა. ზოგიერთ ქვეყანაში ხდება მინიმალური ხელფასის ინდექსაცია, რიგ ქვეყნებში პრაქტიკაში გამოიყენება მინიმალური ხელფასის ოდენობის პერიოდული გადახედვა. [8, 10]

დღეისათვის აღიარებულია, რომ სიღარიბე არ შემოიფარგლება მხოლოდ დაბალი ფულადი შემოსავლებით. იგი ასევე ხასიათდება საზოგადოებრივი და პირადი ცხოვრების შემადგენელი ელემენტების ნაკლებობით. ამიტომ შემოსავლების რეგულირების პროგრამები არ არის სიღარიბის შემცირებისა და აღმოფხვრის პოლიტიკის მხოლოდ ერთადერთი მიმართულება. განვითარებულ

ქვეყნებში ამა თუ იმ ფორმით გამოიყენება უფასო ან შეღავათიანი სამედიცინო მომსახურება, პროფესიული მომზადება და გადამზადება, მუნიციპალური საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის სუბსიდირება. ცალკეული რეგიონებისა და პროფესიებისათვის, რომლებიც მეტწილად განიცდიან უმუშევრობის სიმძიმეს, ტარდება განსაკუთრებული ღონისძიებები, როგორიც არის უმუშევართათვის საკუთარი ბიზნესის ორგანიზებაში ხელშეწყობა და სხვ.

ლისაბონის სამიტზე (მარტი 2000წ.) განისაზღვრა ამოცანა 2010 წლისათვის სიღარიბის აღმოფხვრა ყველა ასპექტში. თანამედროვე ეტაპზე დგინდება სპეციალური ინდიკატორები, რომელიც სიღარიბის ხარისხის შეფასების შესაძლებლობას იძლევა და შესაბამისად, განისაზღვრება მისი დაძლევის ღონისძიებები. მიღებულია, რომ სიღარიბესთან ბრძოლის სტრატეგია მოითხოვს რთული პრობლემების გადაწყვეტას, პირველ რიგში, დამატებითი ფინანსური სახსრების მოძიებას, რომელიც მიმართული იქნება მოსახლეობის ხელმოკლე კატეგორიის უზრუნველყოფისათვის და შრომის ბაზრის ტრანსფორმაციისათვის როგორც ევროკავშირის, ასევე კანდიდატი ქვეყნებისათვის. [3,10]

ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია, რომ 70-იანი წლებიდან დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში მოქმედებს და მუდმივად ახლდება სპეციალური პროგრამები, რომლებიც ითვალისწინებს ღონისძიებების კომპლექსს, რომელიც მიმართულია სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი მოსახლეობის სოციალური დახმარებისა და მხარდაჭერისკენ.[4]

1975-1980 წლებში ევროკავშირის ქვეყნებში მოქმედებდა პროგრამა „სიღარიბე 1“. პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა ევროკავშირის ქვეყნებში სიღარიბის პრობლემის და მისი დაძლევის პოლიტიკის დეტალური კვლევა. ცალკეული ქვეყნების სტატისტიკური მაჩვენებლები განზოგადდა და შეიქმნა ერთიანი სურათი, რის საფუძველზეც გაირკვა სიღარიბის მასშტაბები და შესაბამისად დაისახა შემდგომი კვლევისთვის მიზნები და ამოცენები. 1985-1989 წლებისთვის შემუშავდა ახალი პროგრამა „სიღარიბე 2“. აღნიშნული პროგრამა მიზნად ისახავდა არა ‘სიღარიბის“ როგორც მოვლენის კვლევას, არამედ მასთან ბრძოლას.

შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი, რომელმაც შეიმუშავა სიღარიბის ინდიკატორები. 1990 წელს ევროსტატმა გამოაქვეყნა ევროკავშირის ქვეყნების საოჯახო მეურნეობების პირველი სტატისტიკური მაჩვენებლები.

1989-1994 წლებში შემუშავდა პროგრამა „სიღარიბე 3“. ამ პერიოდში ევროსტატმა ეროვნულ სტატისტიკურ ბიუროებთან ერთად შექმნა ეგრეთწოდებული ევროკავშირის ქვეყნების საოჯახო მეურნეობების პანელი. ამან მოსახლეობის შემოსავლების დეტალური მონიტორინგის შესაძლებლობა შექმნა. ამის საფუძველზე თითოეულ ქვეყანაში შესრულდა 1000 საოჯახო მეურნეობის მაგალითზე შემოსავლების დონისა და ცხოვრების პირობების ყოველწლიური კვლევევბი, რამაც საერთო ჯამში, ევროკავშირის ქვეყნებისათვის 20000 საოჯახო მეურნეობა მოიცვა.

ამერიკაში სიღარიბის ზღვარი ოფიციალურად დადგინდა 1965 წელს, მას შემდეგ რაც გამოცხადდა „ომი სიღარიბის წინააღმდეგ“. ეკონომიკური ზრდის და მოსახლეობის შემოსავლების საშუალო დონის ზრდასთან ერთად სიღარიბის ზღვარის მაჩვენებელი სულ უფრო მცირდება. [2]

კანადას, რომელიც აშშ-სგან განსხვავებით ახორციელებს მოსახლეობის მინიმალური შემოსავლების უზრუნველყოფის ევროპის ანალოგიურ პოლიტიკას, სიღარიბის ოფიციალური ზღვარი დადგენლი არ აქვს. 60-იანი წლების საბიუჯეტო კვლევების თანახმად, საშუალო კანადური ოჯახი პირადი მოხმარების საგნებზე ხარჯავდა შემოსავლის ნახევარს. თუ ოჯახისათვის აღნიშნული დანახარჯების წილი მთლიან შემოსავალში იყო უფრო მაღალი, შესაბამისად, მას ექნებოდა ნაკლები რესურსი სხვა მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად. ამრიგად, ოჯახის ცხოვრების დონის მახასიათებლად გამოიყენებოდა სამომხმარებლო საგნებზე გაწეული დანახარჯების წილი მთლიან დანახარჯებში.

სიღარიბესთან ბრძოლის მიმართულებით ყველაზე მეტი გამოცდილება დაგროვდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ფარგლებში. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის საქმიანობის ეს მიმართულება წარმოადგნეს წამყვან მიმართულებას ისეთი სტრუქტურებისა და ინსტიტუტებისათვის, როგორიცაა გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP), ჯანდაცვის მსოფლიო

ოგრანიზაცია (WHO), სურსათისა და სოფლის მეურეობის ორგანიზაიცა, შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია (ILO), და სიღარიბესთან ბრძოლის მუდმივმოქმედი კომიტეტი.

მუდმივმოქმედი კომიტეტის პირველ სესიაზე (1993 ჟენევა) აღინიშნა, რომ სიღარიბე არაერთგვაროვანია სხვადასხვა ქვეყანასა და რეგიონში, ამიტომ საჭიროა მასთან ბრძოლის განსხვავებული საშუალებები და სტრატეგიები". კომიტეტის წევრი ქვეყნები თვლიან, რომ მნიშვნელოვანია ამ საკითხში საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარება, რამდენადაც სწორედ ეს შეიძლება გახდეს ამ მიმართულებით მათი საქმიანობის გაფართოების და ეფექტიანობის ამაღლების ინსტრუმენტი.

სერიოზულ შეშფოთებას იწვევს ის, რომ რამდენიმე ათწლეულის განმავლობაში პრაქტიკულად შეუძლებელია სიღარიბის მასშტაბების საგრძნობი შემცირება. სულ უფრო და უფრო ცხადი ხდება, რომ მოსახლეობის ღარიბი ფენების სასარგებლოდ მხოლოდ რესურსების გადანაწილება საკმარისი არ არის. უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა ცალკეულ სახელმწიფოში განვითარების პროცესში მოსახლეობის მარგინალური ფენების სრული ინტეგრაციის მიღწევა. წინააღმდეგ შემთხვევაში ღარიბთა მდგომარეობა არ გაუმჯობესდება.

ცხადია ეს მოითხოვს ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას და ძველის შენარჩუნებისათვის დაძაბულ შრომას, ასევე საბაზრო მექანიზმების და სოციალურ-პოლიტიკური ინსტიტუტების ფუნქციონირების გაუმჯობესებას. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, სიღარიბის პრობლემის დაძლევა ან შემცირება მაინც მოითხოვს ძალისხმევას ორი მიმართლებით: საჭიროა მიღწეულ იქნას ეკონომიკური ზრდის სტაბილური ტემპი და მეორე, საჭიროა „ადამიანური კაპიტალში" ინვესტირება. ეს უკანასკნელი აღმოფხვრის სიღარიბის როგორც მიზეზებს, ასევევ მის სიმპტომებს, როგორიცაა სხვადასხვა დაავადებები, განათლების დაბალი დონე, შიმშილი და არასრულფასოვანი კვება, გენდერული უთანასწორობა და სხვ. ამ შემთხვევაში გადამწყვეტ როლს ასრულებს ეკონომიკური ზრდის ოპტიმალური მოდელის შერჩევა, რომელშიც შრომატევადი დარგების განვითრების საფუძველზე ღარიბი მოსახლეობა შეძლებს საკუთარი შრომითი რესურსების გამოყენებას. [5,6,7,9]

თუმცა, როგორც განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება აჩვენებს, ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები ჯერ კიდევ არ გულისხმობს სიღარიბის პრობლემის ავტომატურ გადაწყვეტას. მნიშვნელოვანია მოსახლეობის ღარიბი ფენების მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და ამავე დროს მათი უზრუნველყოფა სოციალური პირობებით.

გაეროს მუდმივმოქმედი კომიტეტის განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს ის ფაქტი, რომ განვიათარებად ქვეყნებში სიღრიბის პრობლემა თანაბარი სიმწვავით არ აისახება ქალებსა და მამაკაცებზე. არსებული სტატისტიკური მაჩვენებლების შესაბამისად მსოფლიო ღარიბი მოსახლეობის 70 პროცენტს ქალები წარმოადგენენ. ამასთან, ღონისძიებები რომელიც მიმართული იქნება აღნიშნული პრობლემის აღმოსაფხვრელად, პრაქტიკულად არ არსებობს.

რამდენჯერმე შეიცვალა შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციას სიღარიბის წინააღდეგ ბრძოლის სტრატეგია. თავდაპირველად შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის მუშაობა მიმართული იყო მოსახლეობის ღარიბი ფენების გამოვლენისაკენ, 70 წლებიდან ყურადღება გადატანილი იყო სიღარიბის გამომწვევი მიზეზების კვლევაზე. (ილო) თავის მიმდინარე და სამომავლო საქმიანობაში მიზნად ისახავს დახმარება გაუწიოს განვითარებად ქვეყნებს სიღარიბესთან ბრძოლის სტარტეგიის შემუშავებაში.

ილო სიღარიბესთან ბრძოლის სტრატეგიაში ყურადღებას ამახვილებს სამ ძირითად საკითხზე:

- ეკონომიკური ზრდის ტემპების შენარჩუნება, რომელიც უზრუნველყოფს დასაქმების მაღალ ტემპებს, ამასთან, განვითარებად ქვეყნებში ზრდის ტემპი უნდა შეადგენდეს მინიმუმ 6 პროცენტს;
- შრომის ბაზრის გადასვლა საბაზრო თამაშის წესებზე სამუშაო ძალის პროფესიონალური დონის ზრდასთან ერთად, ამავდროულად მათთვის განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა;
- სოციალური უზრუნველყოფის სისტემის შექმნა, რომელშიც ჩართული იქნება სოციალური ფონდები.

ამგვარი სტრატეგიის უზრუნველსაყოფად (ილო) -ს თანახმად განვითარებადი ქვეყნების მთავრობებმა სიღარიბესთან ბრძოლის საკითხი უნდა განიხილონ როგორც ქვეყნის განვითარების

სტარეტგიის შემადგენელი ელემენტი, ხელი შეუწყონ ამ პროცესში მოსახლეობის ფართო ფენების ჩართვას.

ჯანდაცვის საერთაშორისო ორგანიზაცია ცდილობს ისეთი ტაქტიკის და სტრატეგიის შემუშავებას, რომელიც უზრუნველყოფს მოსახელობის ყველაზე დაუცველი ფენებისათვის სამედიცინო მომსახურებას განვითარებად ქვეყნებში.

სიღარიბესთან ბრძოლის საქმეში გაეროს მუდმივმოქმედ კომიტეტს არანაკლებ დახმარებას უწევს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია თავისი უფლებამოსილებისა და მის ხელთ არსებული რესურსების ფარგლებში. მისი ეგიდით 1992 წელს ჯანდაცვის საერთაშორისო ორგანიზაციასთან ერთად ჩატარდა საერთაშორისო კონფერენცია კვების საკითხებთან დაკავშირებით. რამდენადაც სიღარიბის ერთ-ერთი გამოვლინებაა შიმშილი და არასრულფასოვანი კვება, კონფერენციაზე მიღებული საერთაშორისო დეკლარაცია და ღონისძიებათა გეგმა წარმატებით ავსებს სიღარიბის წინააღმდეგ ბრძოლის სხვა მნიშვნელოვან სამთავრობათშორის შეთანხმებებს.

გაეროს საქმიანობის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი სფეროა მოსახლეობის ღარიბი ფენებისათვის შემოსავლის წყაროსთან, საწარმოო აქტივებთან, წვდომა. ამ მიზნით შექმნილია ბევრი მიზნობრივი პროგრამა, რომელიც მიმართულია მცირე ბიზნესის განვითარებისა და დაფინანსებაზე და ამ გზით სამუშაო ადგილების შექმნაზე.

საერთაშორისო დონეზე სიღარიბის პრობლემასთან დაკავშირებით ფართო ანალიტიკური და კვლევითი სამუშაოები ტარება რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის მიერ.

თუმცა სიღარიბის წინააღმდეგ ბრძოლის მიმართულებით მნიშვნელოვანი ძალისხმევა როგორც საერთაშორისო, ისე ეროვნულ დონეზე ხშირ შემთვევაში ზოგიერთ ქვეყანაში ვერ ასრულებს თავის მიზანს. გაეროს მუდმივმოქმედი კომიტეტი ამის მიზეზად მიიჩნევს იმას, რომ ღარიბი მოსახლეობა ხშირად არ არის ჩართული არცერთ ღონისძიებაში, რომელიც გამიზნულია მათ დასახმარებლად. მიუხედავად იმისა, რომ სიღარიბესთან ბრძოლის პროგრამები მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების მიერ ხორციელდება, ისინი

როგორც წესი ნაკლებად იცნობენ რეალურ პრობლემებს, ან არ აქვთ საკმარისი წარმოდგენა მოსახლეობის ღარიბი ფენების წარმომადგენლების პოტენციალისა და შესაძლებლობების შესახებ დამოუკიდებლად გაიუმჯობესონ თავიანთი ცხოვრების პირობები შესაბამისი სტიმულებისა და სათანადო მხარდაჭერის არსებობის შემთხვევაში.

ამრიგად, მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ სოციალური ქველმოქმედება, არამედ მოსახლეობის ღარიბი ფენების მობილიზაცია, მათი საჭიროებების, შესაძლებლობების და საკუთრი ძალებით ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებისათვის მზადყოფნის ხარისხის გამოვლენა. ამ თვალსაზრისით გაეროს მუდმივმოქმედი კომიტეტი გამოყოფს შრი-ლანკის და ჩინეთის გამოცდილებას. აღნიშნულ ქვეყნებში 80-იანი წლებიდან ხორციელდება პროგრამა, რომელიც გაულისხმობს მაკროეკონომიკრი პოლიტიკის გატარებას მოსახლეობის ღარიბი ფენების საჭიროებების გათვალისწინებით. აღნიშნული პროგრამის ძირითადი პრინციპი მდგომარეობს იმაში, რომ ღარიბებს თვითონ შუძლიათ გადაწყვეტილების მიღება და მისი ცხოვრებაში განხორციელება შესაბამისი მხარდაჭერის არსებობის შემთვევაში.

დასკვნა: საერთაშორისო გამოცდილების განზოგადების საფუძველზე სიღარიბესთან ბრძოლის გაეროს მუდმივმოქმედი კომიტეტი გამოყოს ოთხ არსებით მიზეზს, რომელიც განაპირობებს ქვეყანაში სიღარიბის პრობლემის არსებობას:

ბუნებრივი მიზეზები, რომლებიც დაკავშირებულია მოსახლეობის დემოგრაფიულ სტრუქტურასთან;

სოციალური მიზეზები, რომლებიც ვლინდება პირველადი მოთხოვნილებების არასრულფასოვანი დაკმაყოფილების შედეგად;

ეკონომიკური მიზეზები, რაც გულისხმობს ბუნებრივი რესურსებით, საწარმოო აქტივებით, ფულადი რესურსებით ნაკლებ უზრუნველყოფას;

პოლიტიკური მიზეზები, რომლებიც განპირობებულია დემოკრატიისა და ადამიანის უფლებების დაცვის გარანტიების ნაკლებობით.

ამრიგად, სოციალური პოლიტიკა, რომელიც მიზნად ისახავს მოსახლეობის ღარიბი ფენების მდგომარეობის გაუმჯობესებას, უნდა შეიცავდეს შემდეგ ელემენტებს.

პირველ რიგში, ადამიანური რესურსების განვითარება მოითხოვს ასიგნებებს განათლების ხელმისაწვდომობისთვის, პროფესიული მომზადების გაფართოვებისთვის, ხარისხიანი ჯანმრთელობის მომსახურებისათვის და მომსახურების სხვა სფეროების განვითარებისათვის. ასევე, ჯეროვანი ყურდღება უნდა დაეთმოს ბუნებრივი რესურსების დაცვას.

მეორე, დასაქმების მაღალი დონის მიღწევისათვის, სოფლებიდან ქალაქებისკენ მიგრაციული ნაკადების შემცირებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება სოფლად ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებას.

მესამე, სასურველია ხელი შეეწყოს ადამიანებს საკუთრი ინოვაციური იდეების განხორციელებაში, რომელშიც გამოყენებული იქნება ადგილობრივი რესურსები და სამუშაო ძალა. ამასთან, უაღრესად დიდი ხელშეწყობა იქნება მათთვის უპროცენტო კრედიტის მიღების შეთავაზება.

და მეოთხე, სახელმწიფო რომელიც ფოკუსირებულია სტაბილური ეკონომიკური ზრდისთვის ხელსაყრელი მაკროეკონოიკური პირობების შექმნაზე, ასევე უნდა მიიღოს ზომები ქვეყანაში შემოსავლების განაწილების თანასწორობის უზრუნველყოფისათვის. [7]

გამოყენებული ლიტერატურა:

1.Отчет Всемирного Банка, Оценка бедности. 1996, 85 с. [1]

2. Волгина Н.А. ―Актуальные проблемы усиления социальной направленности экономики‖, М.: 2006, 403 с. [2]

3. Доклад о развитии человека за 2014 г. / ПРООН. Нью-Йорк, 2015. [3]

4. Европейская социальная хартия. Истоки, механизм действия и воплощения в жизнь. М.: Изд-во «Весь Мир», 1995, 65 с. [4]

5.Кудуэль А.. Хендшейль Й. Данные о бедности и система измерения. Вашингтон: Всемирный Банк, 2010. [5]

6. Макаров А.С. Глобализация и человеческий потенциал. М.: Экономика, 2008, 160 с. [6]
7. Обратить реформы на благо всех и каждого. Бедность и неравенство в странах Европы и Центр Азии. Всемирный Банк. Вашингтон: 2007, 495 с. [7]
8. Основы социальной работы / Под ред. П.Д.Павленка. — М.: ИНФРА- М, 2007. —395 с. [8]
9. Рахманов Ф.П. Результативность работы государства /В материалах «Второго форума по стратегиям сокращения бедности для региона Европы и Центральной Азии», Будапешт. Изд-во Всемирного Банка, 2001, с.1-12 [9]
10. Ревелльон М. Сравнительные оценки бедности. Вашингтон: Всемирный Банк, 2006. С. 17 [10]